

Nieuwsbrief voor culturele instellingen

© Anouck Wolf

Peggy Brandon,
cultuurborrel 2008

Wat voor budgetten zijn er beschikbaar?
 Wat speelt er in de scholen? Doet Mocca
 wel genoeg voor culturele instellingen?
 Hoe zit de vraagsturing in elkaar in Am-
 sterdam en hoe wordt deze ondersteund?

In onze vele contacten met culturele
 instellingen en zelfstandige kunstenaars
 komen deze vragen regelmatig naar vo-
 ren. Om de antwoorden op de meest bran-
 dende vragen breder uiteen te
 zetten, maakt Mocca vanaf nu vier keer
 per jaar een nieuwsbrief speciaal voor
 culturele instellingen.

In deze Mocca nieuwsbrief vind je informatie over vraagstukken
 waar scholen zich voor gesteld zien, informatie over subsidies
 voor cultuureducatie én een overzicht van de vele activiteiten
 die we het komende jaar voor culturele instellingen organiseren.
 De workshop *Beleid Belicht* op 25 november is zo'n activiteit,
 gebaseerd op een thema dat ons door culturele instellingen is
 aangereikt.

Laat het ons weten als er andere onderwerpen zijn die je in
 workshops of in de nieuwsbrief behandeld wilt
 zien. Onze accountgroep cultuur wordt in januari
 met een derde persoon uitgebreid om nog meer
 inzicht in het cultuureducatieve aanbod in
 Amsterdam te bieden.

Bel of mail ons dus met vragen over cultuur-
 educatie, daar zijn we voor!

Peggy Brandon
 Directeur Mocca

AGENDA

- **november 2009:** Cultuurkaart schooljaar 2009-2010 in gebruik!
- **25 november:** *Beleid Belicht*, workshop voor cultuuraanbieders.
- **29 november:** Participatiecafé georganiseerd door het Fonds voor Cultuurparticipatie, over trends in cultuurparticipatie. Dit keer alle aandacht voor cultuureducatie.
- **19 december t/m 3 januari:** Kerstvakantie
- **1 januari 2010:** Plusregeling van het Fonds voor Cultuurparticipatie van start!
- **januari 2010:** *Beleid Belicht*, workshop voor cultuuraanbieders.

OPROEP

Mocca 'Kies voor Cultuur' gids

Alle scholen hebben hem al ontvangen: de Mocca 'Kies voor Cultuur' gids. Hier-

in staat een overzicht van alle instellingen die via de Mocca-database te vinden zijn. Heb je de gids niet meegenomen na de cultuurborrel en wil je deze alsnog ontvangen? Kom dan gerust langs op ons kantoor en haal een exemplaar op. Of stuur een

mail naar info@mocca-amsterdam.nl; tegen betaling van portokosten sturen we de gids toe.

Mocca Nieuwsflits

Cultuurborrel 2009

Op 17 september 2009 vond in Filmtheater Kriterion de aftrap voor het nieuwe schooljaar plaats: de jaarlijkse cultuurborrel van Mocca voor instellingen en zelfstandige kunstenaars. De middag begon met een presentatie door Fleur de Kort, accountmanager cultuur, over ontwikkelingen en trends in het onderwijs. Hierna konden de aanwezigen vragen stellen aan Theo van Adrichem van de Voucherbank, Dunja Colman van het Amsterdams Fonds

voor de Kunst en Anneke van der Vaart van de CJP Cultuurkaart. Na het inhoudelijke gedeelte wisselden de aanwezigen ervaringen uit tijdens een netwerkbijeenkomst. Er waren ruim 150 personen aanwezig op deze geslaagde bijeenkomst. Heb je de presentatie van Fleur de Kort gemist of wil je die nalezen op onze website? Ga naar:

www.mocca-amsterdam.nl/uploads/docs/info/samenvatting_presentatie_website.pdf

Evaluaties van cultuureducatieve projecten op de Mocca site

Sinds begin oktober is op de Mocca-website terug te zien hoe scholen cultuureducatieve projecten waarderen. Scholen kunnen hun evaluaties delen via een eigen link met toegang tot een evaluatieformulier. Dit formulier is in overleg met culturele instellingen en scholen ontwikkeld; scholen kunnen het gebruiken om hun mening te geven

over een oud of nieuw cultureel project dat op hun eigen school plaatsvond of dat bezocht is. De eerste 15 evaluaties zijn al binnen.

Heb je een project uitgevoerd, vraag dan de school een evaluatieformulier in vullen!

Kenniskring Muziekeducatie

Elk jaar organiseert Mocca een aantal kenniskringen over actuele onderwerpen. Op 29 oktober begon de reeks kenniskringbijeenkomsten over muziekeducatie. Er waren die dag vijftien culturele muziekeducatieve instellingen aanwezig. Ze waren unaniem van mening dat elk kind recht heeft op muziekonderwijs. Ook kwam naar voren dat cultu-

rele instellingen behoefte hebben aan een centraal loket met een advies- en begeleidingsfunctie voor muziekeducatie. De kenniskringgesprekken met scholen (primair onderwijs en voortgezet onderwijs) moeten nog plaatsvinden; de resultaten zullen worden gepubliceerd op onze website.

Interne Cultuurcoördinator

Amsterdamse basisschooldocenten volgden op basis van een samenwerking tussen Mocca en ABC Onderwijsadviseurs een cursus tot interne cultuurcoördinator (icc). Onlangs vond voor de zevende keer de uitreiking van de certificaten plaats. Inmiddels heeft Amsterdam 75 icc'ers!

Workshop 'Beleid Belicht' vol

Op 25 november organiseert Mocca een workshop om culturele instellingen meer inzicht te bieden in de totstandkoming van het cultuureducatiebeleid op een school. Aan de workshop kunnen 30 personen deelnemen. Aangezien we binnen enkele dagen ruim het dubbele aantal aanmeldingen binnenkregen, wordt de workshop in januari herhaald.

Beleid Belicht

Wie: René Mos, interne cultuurcoördinator

School: Burg. De Vlugschool, basisschool

Over: Cultuureducatieplan!

Mocca begeleidt Amsterdamse scholen bij het maken van cultuureducatieplannen. Dat hoort bij het Amsterdamse systeem van vraaggestuurde cultuureducatie: zorg dat de vraag helder is en zoek naar passend aanbod bij die vraag. Culturele instellingen en kunstenaars zijn benieuwd: hoe ziet zo'n cultuureducatieplan er eigenlijk uit? Dit terugkerend onderdeel in de nieuwsbrief licht een tipje van de sluier op. Iedere nieuwsbrief komt een andere docent aan het woord.

Met René Mos, interne cultuurcoördinator van de Burgemeester De Vlugschool in Geuzenveld, sprak ik over cultuureducatiebeleid op zijn school. Hij volgde twee jaar geleden de cursus tot Interne Cultuurcoördinator. Tijdens deze cursus schreef René zijn beleidsplan. Hier ging een lang proces aan vooraf. De vakdocenten beeldend, drama, muziek en René zelf vormden eerst een cultuurcomité. Aangezien de school al veel deed op het gebied van cultuureducatie, besloten zij hiervoor een overkoepelend thema vast te stellen.

Het thema werd 'reflectie'. Reflectie vindt plaats na de activiteiten. "Door naar elkaar te luisteren en met elkaar te praten leren kinderen een kritische houding aan te nemen tegenover elkaar en de wereld om hen heen, dat vinden wij het belang van cultuureducatie. Dit bereik je door constant te reflecteren." René en zijn collega's kregen gelukkig aparte uren voor het beleidsplan, want het kost veel tijd de vraag zo toegespitst mogelijk te formuleren.

Het cultuurcomité waakt ervoor dat bij de invulling van het plan steeds die 'reflectie' centraal staat. Ze werken op school met hun eigen vakleerkrachten beeldend, drama en muziek, maar ook met externe cultuuraanbieders die op school projecten verzorgen. "Zo hebben we een keer een beroepskunstenaar in de klas ingeschakeld die enkele bevo-lessen overnam van de

Burg. De Vlugschool

vakleerkracht. Niet alleen de leerling, maar ook onze vakdocent beeldende vorming leerde iets nieuws en telkens staat reflectie centraal."

Het cultuurcomité let erop dat elke klas een keer in het schooljaar een museum bezoekt en een voorstelling bijwoont. "Onze voorkeur gaat uit naar langdurige samenwerkingsverbanden met culturele instellingen. We zijn nu in gesprek met het Nederlands Philharmonisch Orkest. Als instellingen onze vraag aanhoren om een op maat gemaakt project aan te bieden en ons reflectiestandpunt respecteren, dan zijn wij helemaal blij." Maatwerk en langdurige samenwerkingsverbanden leiden soms tot doorlopende leerlijnen. Dat wil zeggen dat cultuureducatie, net zoals taal en rekenen, elk schooljaar voortborduurde op het vorige: de kinderen leren telkens iets bij, naarmate ze naar een hogere klas gaan. Het werken vanuit doorlopende leerlijnen staat nog in de kinderschoenen. Toch benadrukt René: "Dit is dé manier om cultuureducatie een stevigere plek te geven in onze school."

Kiran Sukul

Taalontwikkeling en cultuureducatie

Culturele instellingen spelen in op taalachterstanden bij Amsterdamse leerlingen

Taal is belangrijk. Het Nederlands goed beheersen, is een van de basisbeginselen, ofwel de kerndoelen, van het onderwijs. Toch blijkt dat Amsterdamse leerlingen regelmatig achterblijven in hun taalontwikkeling. Een van de oorzaken is dat veel Amsterdamse kinderen ouders hebben die een andere moedertaal spreken dan het Nederlands. Deze leerlingen starten hun schoolloopbaan al met een achterstand. Cultuureducatie kan bijdragen aan de taalontwikkeling van kinderen. Hier liggen kansen voor culturele instellingen en kunstenaars, om projecten voor en met scholen te ontwikkelen die de taalontwikkeling ondersteunen.

De meeste scholen werken graag vakoverstijgend. Interne cultuurcoördinatoren (icc'ers) in het primair onderwijs en cultuurcoördinatoren (cuco's) in het voortgezet onderwijs zoeken zorgvuldig projecten uit om cultuur zinvol binnen het curriculum van de school te plaatsen. Om taalontwikkeling hierin te betrekken, kun je bijvoorbeeld aan een muziekworkshop het maken van gedichten toevoegen, en deze dan verwerken in liedjes. Ook kun je denken aan leerlingen uit 3vmo die na het zien van een theatervoorstelling als verwerkende opdracht een recensie schrijven. Zo koppelen de leerlingen wat ze gezien hebben terug aan de theatergroep. Bij weer een ander project brengen kinderen tijdens een dramaproject de uitgebeelde emoties onder woorden. Ze krijgen verschillende emoties en begrippen aangereikt waardoor ze spelenderwijs gestimuleerd worden hun woordenschat uit te breiden: de vrouw kijkt niet 'boos', maar 'fronsend'. Drama is uitermate geschikt om kinderen op niet-traditionele manier te stimuleren hun taalgebruik te verbreden. Zo nam de Burgemeester De Vlugschool (zie artikel Beleid Belicht-red.) deel aan een activiteit waarin de leerlingen het script schreven voor een soap

waarin zij zelf de karakters speelden. Andere disciplines kunnen ook bijdragen aan de taalontwikkeling van kinderen. Scholen maken weleens gebruik van media-educatieve games: kleuters die interactief deelnemen aan een game waarin zij door puzzelstukjes heen en weer te slepen een verhaal maken. Het Dagboek van Anne Frank, dat na een bezoek aan het Anne Frankhuis wordt herschreven door de kinderen, valt onder erfgoed-educatie en tilt het schrijven van een opstel naar een hoger niveau. Binnen de discipline beeldend kun je denken aan kunstbeschouwing: leerlingen omschrijven en vertellen elkaar gedetailleerd wat ze zien.

Dr. Boekman school

De traditionele taalmethodes - grammatica en spellen - zijn nog steeds in gebruik. Maar elk kind leert anders. Leerlingen die op de achtergrond blijven of 'taalzwak' zijn, blinken soms op andere gebie-

den uit. Hun talenten liggen wellicht elders. Als cultuuraanbieder kun je daar op inspelen. Stichting Taalvorming ontwikkelde met subsidie van het Amsterdams Fonds voor de Kunst in samenwerking met zes Amsterdamse scholen de methode 'Taal en Toneel'. "Al spelend kun je een kind prikkelen meer taal te gebruiken", aldus Liesbeth Bool, dramaconsulente van Stichting Taalvorming, op 3 september in Het Parool.

Kiran Sukul

Cultuureducatie Euro's

Amsterdams Fonds voor de Kunst en voor- of naschoolse projecten

Sinds januari 2009 kunnen culturele instellingen en kunstenaars naast binnenschoolse projecten ook subsidie aanvragen voor voor- of naschoolse

culturele activiteiten bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst. Het gaat hier om de deelregeling cultuureducatie van de Plusregeling van het Fonds.

Voor meer informatie: www.amsterdamsfondsvoordekunst.nl of mail/bel met Dunja Colman: dcolman@afk.nl / 020 5200532.

Voucherbank en voor- of naschoolse projecten

Scholen kunnen ook voor voor- of naschoolse activiteiten hun Voucherbankbudget aanwenden. De activiteit moet wel door de school zelf georganiseerd zijn en toegankelijk zijn voor de doelgroep. Ook moet de activiteit een relatie hebben met cultuureducatieve activiteiten die zich binnen schooltijd afspelen. Culturele instellingen en kunstenaars die ook voor- of naschoolse activiteiten aanbieden: attendeer de scholen hierop. De Voucherbank is voor alle Amsterdamse scholen voor primair onderwijs en voor de onderbouw van het Amsterdamse vmbo. De scholen krijgen van de Voucherbank ongeveer 20 euro per leerling, per schooljaar te besteden voor cultuureducatie.

Neem voor meer informatie contact op met Mocca: info@mocca-amsterdam.nl / T: 020-6209567.

Plusregeling Cultuurparticipatie van start

Met ingang van 1 januari 2010 start het Fonds voor Cultuurparticipatie de nieuwe Plusregeling Cultuurparticipatie. Deze regeling vervangt de overgangsregelingen cultuureducatie en amateurkunst. Centraal staat het stimuleren van kwalitatief hoogstaande en innovatieve projecten op het gebied van kunst, erfgoed en nieuwe media voor amateurs, vrijwilligers, docenten, scholieren en liefhebbers van volkscultuur. Er is voor deze regeling 4,5 miljoen euro beschikbaar. Aanvragen zijn vanaf 1 januari welkom. Voor meer informatie: www.cultuurparticipatie.nl

Accountmanagers Cultuur

© Anouck Wolf

Fleur de Kort
T: 06 50734414
E: fdekort@mocca-amsterdam.nl

© Anouck Wolf

Kiran Sukul
T: 06 52308996
E: ksukul@mocca-amsterdam.nl